

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianae, 1661

2 Gonsaldus tenuit sua quæ dimiserat æger.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

nasterio, vel quocunque commercio a vendere t. Quod si factum fuerit, non valebit, sed ipsum monasterium in pristinum reformetur statum.

In capitulo sicut habebat. Neminis Regum, aut cuiusquam hominum licet monasterium tradere, vel commutare, vel quocunque commercio vendere.

¶ Vendere] In locis indicatis has se quantum. Hoc etiam divina, & Apollonius, arque canonica sub anathematis pena faxitis auditorias.

C. XL. ¶ Episcopi & fratrum consilio monasteriorum ad meliorandum alii supponere nullus prohibeatur.

Item ex b. decreto Bonifacii.

S. quis-vult monasterium suum ad meliorandum in aliis locum ponere, fiat cum consilio Episcopi & fratrum suorum: & dimittat Presbyterum in priori loco ad ministeria ecclie.

C. XLII. ¶ Publica panitia subsumuntur, qui circumveniente aliquis tendere presumat.

Item ex concilio Moguntinensi.

Confiniti e sane facer sita conventus, ut Episcopi, five Abbates, qui non in fructum animarum, sed in avarizie & turpe lucrum in huius, quoslibet homines circumveniente considerant, & res eorum tali perturbatione furiperunt, penitentia canonica, utpote turpis lucri factores, sub accenti. Hi verò qui illeci comam depofuerunt, in eo quod ceperint, perseverate cogantur: res vero eorum hæreditibus reddantur.

¶ Copia hoc Burchardi etiam & Ivone restatur ex Moguntino, & modo plenus, sedem, plane modo, quo nunc legitur in Cabilon. c. 7.

C. XLIII. ¶ Sive voluntate fratrum diquem de suis propinquis Abbatibus filii substituere non vult.

Item ex concilio f. Tolentino.

Congregatio & debet sibi eligere Abbatem post Abbatum, sui mortem, vel eo vivente, si ipsi discesserit vel peccaverit. Episcopus enim non debet Abbatem violenter retinere in loco suo. Ipse autem non potest aliquem ordinare de suis propinquis vel amicis sine voluntate fratrum.

CAUSA XVII.

Vadum Presbyter informitate gravatus fieri vele monachum dixit: ecclesiam & beneficium in manu aduersati renunciavit. Postquam corvulat, max se futurum monachum negavit, & ecclesiam & beneficium repudia.

Hic primum queritur, utrum res ipsi teneatur, an licet ei a proprio sua cordi discedere.

Secundo, an ecclesia & beneficium ei reddenda sint, quo prius libera voluntate refusat.

Tertio, si contigit eum se & sua monasterio tradidisse, an licentia Abbatu licet ei ad propria h. redire.

Quarto, si sine licentia Abbatu retrè abierit, an sua fides ab Abate reddenda sint.

QVÆSTIO I.

¶ Vnde à voto discedere non licet, multi autoribus probatur. At enim Propheta: i. [Vovete, & reddite Domino Deo vestro.]

a. al. commento.] al. commend. b. al. ex eodem. c. Polyc. l. 3. tit. 12. Burch. l. 3. c. 26. Ivo p. 3. c. 31. d. In Cadeo. 2. c. 7. 20. 9. 3. constituit. e. Burch. l. 8. c. 93. Ivo p. 3. c. 111. f. al. ex eodem.] i. Magentino. g. Burch. l. 3. c. 16. Ivo p. 7. c. 104. h. al. prora. i. P. 1. 75.

C. I. ¶ Quod Deo voverunt, recesserunt, item Augustinus.

Sunt quadam, que etiam non roventes obtemperant, quod nisi voverimus, non deneremus, sed postquam Deo promittimus, necessario stolidi constringimur.

¶ Hujus capituli ipsa omnia, verba non sunt inveniuntur, sed eadem habentur apud Celsidum in libro de verbis, vovet, quem citat gloria ordinata ad canicas.

C. II. ¶ De eodem. Item Hieronymus a.

V. Oventibus & virginitatea non solum nubet, sed iam velle, damnable est.

C. III. ¶ Dignus est supplici, qui perfiditer subtrahit a voto resiliens.

Item Gregorius in regule, lib. 1. ep. 33. ad Venantium.

A. Nanias & pecunias Deo voverat, quas post dictum vicius perfidie subtraxit. Sed quod mortuus est, & sic. Si ergo ille mortis pericolo degeneratur, eos quos dederat nummos Deo absuluit, considerato pericolo in divino iudicio dignigerus, qui non mos, sed a temeritatem, Deo omnipotenti cui nihil nichil habuit deveras, subtraxisti.

C. IV. ¶ Ante Dei vovet cadunt, qui bona, quae conceperint, agere reculantur.

Item super Exochilem, lib. 1. tom. 3.

Q. Vi bona agunt, si meliora agere delibetur, post deliberare non faciunt, licet in bonis perseverant, in conspectu tamen Dei cœderent deliberationem. Item paulo Superius. ¶ Sunt qui certe linquere. & Dei servito se subdere, & firmatis fe restringere deliberant: sed cum post calamus occidit concipiunt, se retrahendo, ne perdant.

Si ergo post vovum quaque necesse erit ergo sicut post voventem non solum nubet, sed etiam vole, dannatur, sed quod facerit iste ad executionem sui voti cogendit, non solum non fieri, sed etiam velle monachum non fieri, & iurare est.

¶ Quod inter voventes iste computandis, si per Augustini, e. dicitur: [Dixi confidet, &c.] Aug. Dei est, ut ad salam promissione pecunia dimittatur. Nam promulcat ore, & tamen Deus iam audit in voto. Non pro opere reputatur. ¶ Seu ergo Prophetæ inter voventes quia dixit, Ego confidet, & iste inter regalem computandis, quia dixit, Nam monachus. Haec ita responderunt. Alio postfuso corde concipere, & etiam ore emolitus alio obligatione se resum vovi facere. Quia 1 ergo si proprium est, ut res similes emuntur, non autem monasteria, ac hereditatis, nec promissionem scripti, nequam res vocationis.

i. ¶ Quia ergo in plurius versus exemplaria sunt, non tantum questione secunda.

QVÆSTIO II.

C. I. ¶ Non capitur aliquis in monasterio mensi proficiens fecerit in monasterio.

Abbas.

Unde Alexander Papa secundus ad.

G. Onfaldus f. Presbyter quandam in inferiori te fervore passionis prebus, monachum

promisit: non tanum monasterio, um

ferradit, nec promissionem script: sed beneficium ecclesiæ in manu advocati refutavit. At postquam convaluit, mox tè monachum negavit fieri. Quapropter quæ & beati Benedicti regula, & præceptu Patris & prædecessoris nostri sancti Gregorii Papa canonica institutio, interdicti monachum ante unius anni probacionem effici, judicamus, & auctoritate Apollonica præcipimus, ut præfatus Presbyter beneficia & claustraria recipiat, habet, & quiete retineat.

C. Beneficiis. In ventu exemplaribus, & apud Iovem quod sive caput hoc copiosus habet, legitur, beneficium: sed & glorijs non est mutatione.

C. II. q Uxor post præceptum continentis du-

ila dimittit non debet.

Item Augustinus ad Bonifacium comitem, epistola 70.

N Ostrum, nos refles sumus, quod omnes actus publicos, quibus occupatus eras, relinquere cupiebas, & te in omnium sanctum conferre, atque in ea vita vivere, in qua serui Dei monachii vivunt. Cum ergo te effe in hoc proprio gauderemus, navigasti, uxoremque duxisti. Si conjugem non habes, dicerem tibi, quod & Tubanus diximus, ut sanctitate continet vivere: sed ut etiam hanc vitam non exhortari, impedimento conjungit, sine cuius confessione continenter tibi non literivere, quis & si tu poss illa tua verba Tubunensem ducere non diebas, illa tamen nihil eorum scens innocentib; & simpliciter nupfit.

C. Confessionis officiis capitulo ex verbis B. Augustini epist. 70, sed in epistola redactis. In autem integrè refert.

Ex isto certe conceptu monachum fieri, & ore pronunciavit, se esse in omnium sanctum conferre, non tam per poena coactus & effusus, quod corde concupis, & ore pronunciavit. Autem illa Alexander festa confirmatum B. Gregorii, & beati Benedicti, probanda summa subdedit, sed non: ignora vero triennium concedatur.

C. III. q Ante probationem trienniū nullus in monasterio suscipiatur.

Unde ex decreto Bonifacii.

S I b quis incognitus monasterium ingredi voluerit, ante triennium monachi habitus ei non præferetur. Est in ita tres annos, aut servus, aut liberus & colonus & queratur à Domino suo, redatur ei cum omnibus qua attulit, sicut tamen accepta diuinitus. Si autem intra triennium non fuerit requisitus, postea quia non posset, nisi sit tam longe, quod inventari non posse. Sed 3 tantum est, que in monasterio sum adducere. Dominus servii accipiat.

C. Capo hoc etiam ex Pamphilia citatur ex Bonifacio. A Burchardo autem & Iovone, & in plurimi ventu exemplaribus Graeci tributum concilii Toleto. Sed in milio enim, qui impedit, aut manu scripta habentur, inventorum est, cedentem fuit sancti capitularibus, & apud Iulianum antecessorem novella n. cap. 11.

C. II. q Libentus] Si emendationem est ex aliquo manuscripto, & extensio indicatur, quam libet etiam etiam aucto gloria. Amalgemus liber.

C. III. q Sed tantum] Hac addita sunt ex locis indicatis.

ille licet utique retrosum abire, quia ex quo semel & Abbatii subiecti ab sede eius permisso nihil agere potest.

QVÆSTIO IV.

S I autem sine licentia Abbatii de monasterio discesseris, queratur, utrum sua sim ei reddenda, an non. Sed præfessiones, & res ecclesiæ traditas quilibet modo alienare nec Abbatii, nec aliis licet.

C. I. q Honore priuatu, qui de jure ecclesiæ aliquid alienare præsumpsit.

Unde Symmachus Papa [præfessiones a, quas unusquisque, &c.] & et rerum in fundo Ro-

mane, c. 6.

Q Vicunq; b Episcoporum, Presbyterorum, Diaconorum oblitio Dei, & decretu hujs immenor in constitutum præfessiones committens, pradium & ecclesiæ, magnum vel exiguum, vel quicquid de jure ecclesiæ alienare tentaverit, & donator, & alienator, & venditor honoris sui amissione mulctetur.

I. q Immemor] In concilio sp. sequitur, cuius Romanæ civitatis facientes volumus religiosis flexibus devinciri. Nam, ut supera 12. q. 2. non tecum, dictum est, in ea fundo Romanæ tantum ecclesiæ legem Symmachus præscripsit.

2. q Pradium] Hoc loco omnis verbis sexti capituli, eorum: loco referantur haec extitulus ejusdem concilii: omnisq; cagia hoc ex verbis illius fundi sua modo collectis aptavit.

C. II. q PALEA.

Item Gregorius Anthonius Subdiacone, lib. 11. epist. 21.

R Atio nulla permittit, ut propriis cuiusquam usibus applicetur, quod pro communis utilitate datum esse cognoscitur.

C. III. q Qui revocandum putas, quad ecclesiæ contulisti, sacrilegiis crimen inveni.

Item Ambrosius lib. 2. de penitentia, c. 9.

Sunt quae opes tuum tulit uario menis impulsu, non iudicis perpetuo, ubi ecclesia contulerunt, postea revocandas putaverunt. Quibus nec prima merces rata est, nec secunda, quia nec prima iudicium habuit, & secunda habuit sacrilegium. Sunt, quos penituerit opes suas divisivit pauperibus. Sic eos i qui penitentiam agunt, hoc solum timere oportet, ne ipsius penitentia agant penitentiam.

I. q Capo hoc etiam ex Pamphilia citatur ex Bonifacio. A Burchardo autem & Iovone, & in plurimi ventu exemplaribus Graeci tributum concilii Toleto. Sed in milio enim, qui impedit, aut manu scripta habentur, inventorum est, cedentem fuit sancti capitularibus, & apud Iulianum antecessorem novella n. cap. 11.

C. IV. q Qui sacri loci derelicta rei nere contenterit, sacrilegum consumit.

Item Gregorius Subito Subdiacono, lib. 8.

epist. 6.

Sacrilegum d. & contra leges est, si quis, quod vengrabilius locis relinquitur, prava voluntatis studiis suis tentaverit compendios retinet.

C. V. q Sacri legi iudicantur, qui ecclesiæ facultate alienantur.

Item Lucius Episcopus ad Gallicum & Hispanum Epis-

copos, & epibolos, cap. 6.

Mines & ecclesiæ rapiunt, atque si uarum facultatum alienantes à liminibus sancta matris ecclesiæ anathematizamus, Apollonica auctoritate pelli-

nus, & damnamus, atque sacrilegos esse iudicamus:

a. Sup. 16. questione, p. 10. & part. 1. c. 16. **b.** Novell. 5. cap. 2. & apud Iulianum antecess. novell. 12. cap. 12. Cap. 15. c. 227. Burchard. lib. 1. cap. 2. lib. 2. c. 90. Pamphili. lib. 3. cap. 12. **c.** al. vel colonias d. al. prævia.

a. In p. 7. cap. 5. & 10. & part. 1. c. 16. **b.** Anselm. lib. 4. cap. 300. Polyc. lib. 6. tit. 15. **c.** Extra de prebenda, cap. rati. Ansel. lib. 1. cap. 38. Polycarp. 1. tit. 12. **d.** Ansel. lib. 12. cap. 4. Polyc. lib. 32. tit. 12. **e.** Anselm. lib. 12. cap. 4. Burch. lib. 11. cap. 19. Ivo pat. 12. c. 140. & P. 14. c. 89.